

Beretning ved årsmødet den 12. november 2019

1. Indledning – Den lokale naturpolitiske situation og DNs indsats

Vores afdeling hører fortsat til gruppen af de mest aktive DN-afdelinger i landet og arbejder målrettet for at være det fortsat. Hertil bruger vi bl.a. et årligt møde om strategi og handlingsplaner for afdelingen, hvor vi drøfter, hvad vi skal arbejde med i arbejdsgrupper og bestyrelsen, herunder konkrete mål for aktiviteterne. Kapitel 2 i beretningen er således i store træk en afspejling heraf for året 2019, og vi kan sige, at det overordnet set er gået, som vi gerne ville.

I Favrskov mærker vi en større opmærksomhed om natur og klima ligesom DN gør i resten af samfundet, og det er dejligt at opleve at flere bakker op om os på Facebook og andre steder, ligesom vi har fået et meget bedre forhold til samarbejdspartnere og politikere i kommunen, som det også fremgår af det følgende.

Favrskov som Naturkommune – Vild med Favrskov

Byrådet besluttede sidste år at lave en biodiversitetsstrategi og forventer at komme ud med den offentligt i starten af 2020. Det passede fint med, at vi i forbindelse med en landsdækkende kampagne i DN opfordrede byrådet til at erklære Favrskov for Naturkommune, hvilket indebærer en klar naturpolitik. Byrådet har nu taget det til sig og det er med i budgettet. Indsatsen vil jo også stort set være indeholdt i de ting, man gerne vil lave på naturområdet.

Vild natur i Bidstrupskovene

Fællesudtalelse for DN og Landboforeningen

Som de fleste nok har læst i dagspressen blev der i foråret lavet en aftale mellem DN og organisationen Landbrug&Fødevarer om udlægning af store arealer til natur. Vi fulgte op med en lokal pendant sammen med Landboforeningen Kronjylland, da vi gerne vil bidrage hertil. Vi har jo store vandlidende, drænedede og pumpede områder, som er oplagte hertil, bl.a. engene mellem Hadsten, Galten, Vissing og Lerbjerg og ved Kollerup. Der er også allerede påbegyndt projekter for at retablere dem som vådområder. Måske vi igen kan få 100 storkepar i Vissing ☺ .

Fredning af Lysnet mangler kvalitet

Fredningsnævnet har nu vedtaget en fredning af Lysnet, men desværre ikke så omfattende, som vi havde lagt op til, idet man har droppet de værdifulde naturområder og skove, der ligger i området. Fredningen omfatter nu alene udsigten og adgangsforholdene, som bliver ændret en smule. Vi havde også lagt op til at gøre det muligt at lave en længere vandrerute gennem området fra skovene ved Bidstrup og videre til den fredede Bjerre skov. Dvs. mere kvalitet.

Byrådet vil nu selv indgå forhandlinger med lodsejerne om naturarealerne uden en fredning, men vi har desværre dårlige erfaringer hermed, da der så bliver dårligere erstatningsmuligheder og dermed

næppe kræfter til at modstå jagtinteresserne, således som man har set det på en del af området, Lindkjær, der allerede er groet meget til i skov og krat.

Vi sætter nu vores lid til at Planklagenævnet vil omgøre Fredningsnævnets afgørelse, så vi får det til at omfatte vort seneste forslag, hvor de fleste af skove og overdrev er medtaget. Vi må så desværre se bort fra nogle skovområder, som var med i det oprindelige oplæg: skovene med forbindelse til spejderhytten ved Vissing og nogle nødlidende overdrev sydøst for Høgebjerg skov.

Klimauger 2017, 2018 og 2019 .. og igen i uge 13 og 14, 2020

Igen i 2019 kom der et meget fint program ud af det med mange arrangementer og ca. 1500 deltagere. DN stod for flere af arrangementerne.

DN Favrskov indgår igen i initiativgruppen KlimaFavrskov, som skal stå for klimauger i 2020, der foregår i ugerne 13 og 14. Vi skal her opfordre til at støtte op omkring arrangementerne. Interesserede kan kontakte DN Favrskov eller initiativgruppen via [facebook.com/klimafavrskov](https://www.facebook.com/klimafavrskov).

§17 stk 4 udvalg om bæredygtig transport

Vi har i år deltaget i et udvalgsarbejde, som kommunen havde iværksat vedr. bæredygtig transport, hvor også andre interesseorganisationer var med. Det har været positivt, og der er bl.a. kommet et projekt ud af det om dele-el-biler, som vi ser frem til.

Klimakunst på Inside

2. Resultater i det forgangne år

Dispositionen i den følgende del af beretningen følger vores handlingsplan i store træk. Vi har dog undladt at gentage alt fra indledende afsnit.

Naturoplevelser

Ture

Vore guidede ture er fortsat en af vore allervigtigste medlemsaktiviteter med mange deltagere. Vi har i årets løb haft 7 ture med i alt ca. 335 deltagere:

- 11/5 Gudenå-tur ved Ulstrup
- 01/6 Fugletur ved Damsbro
- 16/6 Blomstertur Røgen Præsteskov
- 10/8 Gudenå-tur ved Vejerslev skov
- 28/9 Svampetur Hinnerup
- 28/9 Svampetur Bidstrup
- 29/9 Svampetur Hammel

Andre arrangementer, oplevelser for familier m.m.

Søndag den 5. maj, Skovens dag ved Kollerup, Hadsten

Det var en fin dag med godt vejr og mange besøgende på vores stand med bl.a. sommerfulgejagt. Vi havde et fint samarbejde med Valther Hansen fra Entomologisk forening. Også fint samarbejde med spejderne og de andre organisationer .. og ikke mindst kommunens naturvejleder.

Søndag den 8. september Naturens dag ved Alling å

Spændende besøg ved bålhytten ved den genslyngede Alling å nord for Clausholm, hvor ikke mindst mange børn fangede de invasive signalkrebs, kogte dem over bål og spiste dem bagefter. Igen fint samarbejde med kommunens naturvejleder og med Knud Erik Vindum, der står for bekæmpelsen af signalkrebsene her.

Der fanges signalkrebs

Andre offentlige arrangementer, messer, markedsdage o.l.

Vi deltog i familiemesserne i Hinnerup og Hadsten med DNs Virtual Reality briller, hvor man kan se et eksempel på vild natur. Vi havde det også med på "Danmark Planter træer", se senere.

Viden, holdninger og handlinger

Pressearbejde, hjemmeside, nyhedsbreve og nu 3. år på Facebook

Vi har efterhånden fået en del følgere på nyhedsbreve og på Facebook, så det er blevet lidt nemmere at komme ud til vore støtter.

Vi har udsendt 6 nyhedsbreve i år. Typiske op imod arrangementer. De kan genfindes på vores hjemmeside under [nyheder](#).

Vi vil meget gerne have kommentarer og ideer til både hjemmeside, nyhedsbreve og facebookside.

Dialog med politikere og embedsmænd i kommunen

Vi har i år igen haft møder med formændene for Planudvalget og Teknik&Miljøudvalget, direktøren for Teknik og Kultur og chefen for Natur og miljø

Som vi skrev i indledningen, mærker vi fortsat en voksende interesse hos politikerne for den grønne dagsorden, så vi også har dialog med flere byrådsmedlemmer ved forskellige lejligheder.

Kommunens, Regionens og Statens planer

Vi forholder os til og søger indflydelse på kommunens planer for at styrke natur, miljø og klima og har indgivet høringssvar i nogle sager, bl.a. i forbindelse med Friluftstrategiens handleplaner, planstrategien, midtbyplanerne og lokalplaner.

Specielt i området omkring Søften og Hinnerup har vi været meget inde over lokalplanerne for at sikre grundvandet, som er særligt sårbart og som kan konflikte med byudvikling med forurenende virksomheder eller bare virksomheder og boliger, der sprøjter deres omgivende arealer med gifte.

Øvrige samarbejdsrelationer

Vi er med i forskellige andre fora for sikre en grøn vinkel på arbejdet: Grønt Råd, Koordinationsforum for grundvand, Skovbrugerrådet for NST Kronjylland m.m.

Klima

Vi deltog som drivende kræfter i initiativgruppen KlimaFavrskov, som gennemførte klimauger for alle virksomheder, institutioner og private, der kunne byde ind med noget. Se indledningen og afsnit om arrangementer.

Debatarrangementer

Under overskriften Viden og holdninger hører også, at vi vil afholde debatarrangementer.

Vi har haft en debataften om reetablering af råstofgrave. Aktuelt i forbindelse med lokalplan mm for Leca-værket. Ved mødet deltog repræsentanter fra Region og vandværkerne i kommunen.

Desuden har vi i forbindelse med klimaugerne afholdt en høring om genbrug med deltagelse af politikere, Favrskov Forsyning og mange af kommunens indsamlingsorganisationer/genbrugsbutikker. Spørgsmålet var, hvordan man kunne øge genanvendelsen af materialer, som i dag kommer i containerne?

I Silkeborg genanvender man kemikalier

Vi vil dygtiggøre os

Flere bestyrelsesmedlemmer har deltaget i kurser og netværk, ligesom vi har deltaget ret massivt i møder i DN-Samråd i Østjylland, der også tjener til fælles viden.

Ren og beskyttet natur og landskab

Det er jo en traditionel DN-opgave, at være aktiv som naturvogter ved at tage problemer op med lodsejere eller ved anmeldelse af ulovligheder til myndighederne, f.eks. efter henvendelser fra vore medlemmer og andre naturinteresserede borgere. Vi har haft et par møder med lodsejere, men ikke nogen anmeldelser i år, hvilket er positivt, men vi er jo afhængige af aktive medlemmer og ser ikke alt.

Sager

Husdyrbrug og miljø

Vi har forholdt os til alle større miljøgodkendelser med udvidelse af husdyrbrug og indsendt hørings svar for flere af dem. Hørings svarene indgår nu i den endelige miljøgodkendelse, uanset om vi har fået medhold eller ej. Det var ikke normalt tidligere, men er praksis efter, at vi har rykket for det.

Vi holder p.t øje på en aktuel sag om en ny stor kyllingefarm ved Lyngå, hvor vi også har været inviteret til at se og høre projektejers (Frijsenborg) ideer. Der er rejst en lokal protestbevægelse herom, og vi forventer at sende et nyt hørings svar, når den kommer i høring (igen). Vores indgangsvinkel vil være de generelle krav om husdyrbrug, - om udslip af N-gødning til naturarealer, beskyttelse af grundvand og udseende/beløgenhed mm. mens mulige lugtgener mere er et nabo spørgsmål, hvis de lovmæssige krav er overholdt. Umiddelbart så oplægget ud til at være OK i forhold til lovkravene, men vi afventer det endelige. Der kan være problemer med en nærliggende vandboring, som vi ikke var bekendt med, ligesom vi foreslår en visualisering, da der er tale om et såkaldt barmarksbyggeri.

En anden aktuel sag om en ny svineproduktion ved Værumvej i Vissing skiller sig ud fra mængden. Det er et såkaldt månegriseprojekt, hvor man har gjort rigtigt meget for at begrænse emission af ammoniak og løse andre problemer, så umiddelbart ser det OK ud.

Minivådområder

I år har vi modtaget en stribe af ansøgninger om minivådområder, som reelt er renseanlæg for drænvandet fra de omkringliggende marker. Reglerne er rimeligt skrappe, så de ikke kommer til at ligge i beskyttede naturområder, men vi er alligevel noget bekymret,

- da der måske bliver et klimaproblem med øget udledning af lattergas og metan
- da de måske ikke bliver vedligeholdt og dermed, mister rensevnen med tiden og
- da det jo er lavtliggende områder, som måske bare burde naturgenoprettes som almindeligt vådområde. Men nu bliver der i det mindste søer og så må vi se, hvad udviklingen bærer med sig.

Vi har derfor taget en diskussion op internt i DN for at få en mere afklaret politik på området.

Opfyld med jord i landbrugslandet

Vi har af og til sager, hvor kommunen giver tilladelse til opfyld med jord i lavninger i landbrugslandet, - områder, som vi kan se fra gamle kort, at de tidligere har været enge eller moser. Generelt er vi meget ærgerlige over disse sager, da vi dermed måske mister mulighed for at lave naturgenopretning, men vi kan ikke ret ofte stille noget op med dem, som reglerne er. Nogle gange er det imidlertid åbenlyse sager, som burde være behandlet som deponi, hvilket kræver særlig tilladelse. Vi har haft en sådan, som vi har påklaget til planklagenævnet og som vi nu afventer svar på. Faktisk ville vi måske i den konkrete sag have sagt OK til den, da der ikke i denne sag er en oplagt mulighed for naturgenopretning og da der i øvrigt næppe vil kunne dyrkes landbrug efter opfyldningen, men vi mener, at det er principielt. Vi skal

ikke have det til at danne præcedens som generel regel. Der skal foreligge en vurdering af jordbrugsmæssig behov, når det er disse regler man anvender.

Større vandløb må ikke være naturlige i Danmark

Vi har i år drøftet flere sager om vandløb: Det er mærkværdigvis ulovligt at have større naturlige vandløb i Danmark. Disse, de såkaldte offentlige vandløb, skal have et regulativ, der pålægger kommunerne oprensning til glæde for de bredejere, der ønsker afvanding af deres jorder. Dvs. fine vandløb med høj naturkvalitet og naturlig hydrologi kan blive båndlagt. Også selvom der måske slet ikke er brug for det, dvs. hvor bredejerne slet ikke bruger engene til noget. Et eksempel, som vi har været optaget af, er en hårdhændet oprensning af Alstrup Møllebæk, hvor i øvrigt det opgravede materiale er blevet lagt i et beskyttet naturområde (§3-område) langs åen. Det bør flyttes længere væk på de dyrkede marker (for bredejers egen regning og uden at skade naturen).

Ulovlig privat terrasse ud i Gudenåen

Endelig har vi (igen) været meget inde over en sag om en "ulovlig" bådebro, som i virkeligheden er en større privat træterrasse i Gudenåen mellem Bjerringbro og Ulstrup. Broen var blevet lovliggjort i relation til åbeskyttelseslinjen og planloven, - og vi tabte sidste år en klagesag på grund af kommunens langsommelige behandling, selvom den ellers ville være en soleklar vindesak. Problemet var nok, at kommunen arbejdede på at etablere forhøjelse af Trækstien / Pramdragerstien, så den bliver mere passabel i perioder med oversvømmelse.

Den udgjorde også en spærring på Trækstien, jf. fredningsbestemmelserne. Ejer havde lavet en for stejl trappe/stige til at klatre op over platformen og fået den godkendt af Fredningsnævnet. Vi har påklaget denne godkendelse og afventer en afgørelse. Men der ser nu ud til at være fundet en løsning, hvor man laver en forhøjet sti via gangbroer hen til og udenom broen/terrassen. Vi er ikke vilde med den løsning, men det er nok det, der er realistisk at komme igennem med, når kommunen ønsker en frivillig ordning. Så hvis det bliver gennemført vil vi formodentlig trække vores klage tilbage.

Arbejdsgrupper/Projekter

Grønt Guld

DN har på landsplan fået en donation fra VELUX-Fonden til uddeling til projekter i lokalafdelingerne, hvor deltagerne skal være over 60 år, kaldet Grønt guld. I Favrskov har vi tidligere haft flere projekter og har det nu igen:

1. Film om nogle af de mest spændende natursteder i kommunen. Ideen er at synliggøre stederne og fortælle historien om dem til inspiration for besøg.
2. Vildt naturområde på fællesarealerne ved boligforeningen Fuglebakken i Hinnerup. Ideen her er at undlade at klippe det tæt, som man plejer omkring boligområder for derved at skabe rum for blomster, sommerfugle andre fugle og dyr til glæde for beboerne og ikke mindst den nærliggende børnehaven og HH-skolen.

Sti-projekter / "Favrskovruterne"

Favrskov kommune revitaliserede projekt "Favrskovruterne" i 2018 og DN er med i en arbejdsgruppe, der ud over kommunens repræsentanter også omfatter landsbyrådenes sekretær og interesserede borgere.

Se det eksisterende materiale på www.udinaturen.dk

Sti ved Grundfør/ Haraldslundskoven

Kæmpe Bjørneklo

Vores "Bjørneklo bande" arbejder ufortrødent videre. De områder, som vi startede med for 10 år siden, ser fine ud, om end der fortsat popper enkelte planter op hist og her på grund af tilstrømning af frø fra andre områder. De nyere områder, som vi tog ind for 4-5 år siden krævede en særlig stor indsats i starten, f.eks. langs Norring Møllebæk, men vi oplever nu at det hjælper meget.

Bjørnebandemedlem ved Norring Møllebæk

Vi har fortsat problemer med tilstrømning af frø fra Granslev å og Vore Mølleå opstrøms skovene ved Bidstrup. Vi har i 2018 besøgt nogle af lodsejerne, hvor vi antog at problemet stammede fra. De pågældende lovede at ændre metode ved at bruge spader i stedet for kemi, da det sidste har en begrænset effekt og er uheldigt for vandløbet, men vi kan se at der igen i år stod flere planter med skærme på deres strækninger, så det har ikke virket. Nu appellerer vi (igen) til kommunen om at sætte hårdt ind overfor dem.

Vi har fortsat problemer med tilstrømning af frø fra Granslev å og Vore Mølleå opstrøms skovene ved Bidstrup. Vi har i 2018 besøgt nogle af lodsejerne, hvor vi antog at problemet stammede fra. De pågældende lovede at ændre metode ved at bruge spader i stedet for kemi, da det sidste har en begrænset effekt og er uheldigt for vandløbet, men vi kan se at der igen i år stod flere planter med skærme på deres strækninger, så det har ikke virket. Nu appellerer vi (igen) til kommunen om at sætte hårdt ind overfor dem.

Affaldsindsamling

Der var igen i år mange lokale grupper, der deltog i den almindelige indsamling af affald i april i år og ikke mindst skoler og institutioner var aktive. Det er god stabil tradition. DN bistår bl.a. med at organisere samarbejde med Favrskov Forsyning om at afhente det indsamlede affald.

Projekter med naturpleje i Favrskov

Vi har en stående opgave i samarbejde med kommunen og Ormstrup gods om pleje af et fattigkær med tørvemos, som ligger langs Trækstien i Vejerslev skov. Her er der en del opvækst af birk, som med tiden vil skygge de svage planter som soldug, tranebær og kæruld væk, hvis det ikke bliver fjernet. Opgaven var ret overkommelig sidste år. Vi var der ikke i år, men skal givet vis derud igen denne vinter eller forår med mindre kommunen overtager opgaven helt.

Vi vil også gå ind i pleje af to andre områder, nemlig i Urmosen ved Hammel, hvor målet er at sikre betingelser for moseperlemorsommerfugl og ved Lynghøj ved Selling, hvor opvækst truer hedevegetationen og ikke mindst planten djævelsbid. Helt aktuelt har vi tilbudt at medvirke ved firmaer, der ønsker at bruge den slags opgaver som teambuilding.

Reelt vil det dog være kommunen, der skal lave det grundlæggende arbejde, da vi som frivillige ikke kan overkomme så meget.

Landsdækkende projekter

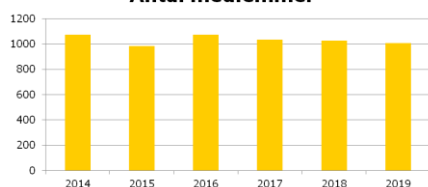
Flere af vore aktive har deltaget i landsdækkende projekter: "Naturtjek" og "Giftfri Have". Vi har i år også deltaget i "Danmark planter træer" – kampagnen, hvor vi var til stede ved en event i Hadbjerg, hvor ikke mindst Favrskov kommune gik aktivt ind i det. Det var flot.

Vi forventer at komme med i projekt Naturfamilier næste år eller næste år igen. Det starter op i enkelte kommuner.

VR-briller ved DK planter træer

Antal medlemmer

Medlemstal

Det aktuelle antal medlemmer er 1005 her inden årsmødet. Det er næsten samme antal som sidste år. Tallet er netto-antal og dækker over en noget større af- og tilgang. Det vil svinge fra år til år og afhænger bl.a. af om der sker hvervekampagner i vores kommune, men vi betragter medlemstallet som ret stabilt.

Aktiv indflydelse i DNs organisation

Vi har også i år været aktive i DNs organisation og deltaget i repræsentantskabsmøder og møder i samrådet af Østjyske lokalafdelinger. Flere af vore aktive deltager i nogle af DNs landsdækkende netværk:

- Klimanetværket
- Skovnetværk
- Naturplejenetværk
- Biodiversitetsnetværk
- Formidlingsnetværk
- Lokale Hjemmesider netværk

3. Afrunding - Det kommende år

De vigtigste opgaver er fortsat de løbende faste opgaver med lokale sager, ture, projekter og arbejdsgrupper, som beskrevet ovenfor.

Af enkeltsager vil det nok være fredningssagen ved Lysnet, der kommer til at trække mest opmærksomhed. Desuden vil klimaugen i uge 13 og 14 i 2020 komme til at tage en del tid, da vi i DN fortsat er den bærende kraft i initiativgruppen, samt videreudvikling af Favrskovruterne, hvor vi skal være aktive medspillere til nye digitale løsninger.

Kommunen starter nu også på sin næste kommuneplan. Her forventer vi, at det grønne område kommer til at fylde meget, jf. indledningen om Naturkommune, så vi skal være på mærkerne.

Der er nok at tage fat på, så bare kom med. 😊

På bestyrelsens vegne
Alfred Borg, Formand

-